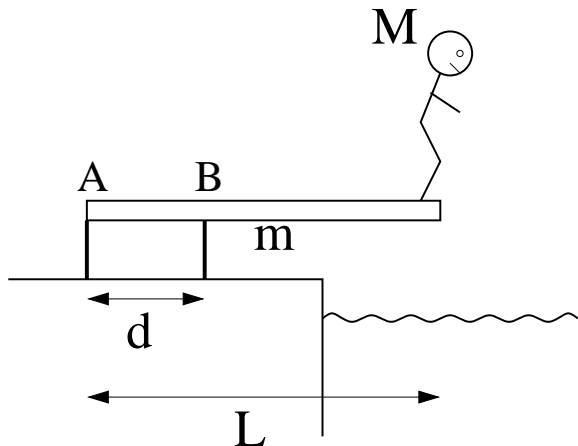

Øving 9

Oppgave 1: Stupebrett

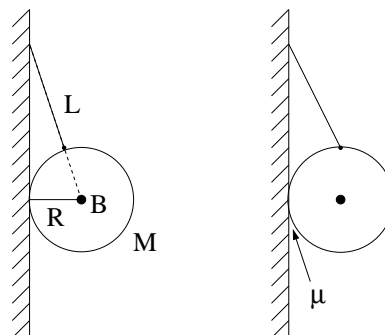
En stuper med masse M står på kanten av et stupebrett med lengde L og masse m . Stupebrettet er festet til to støtter som vist i figuren. Støttene står en avstand d fra hverandre. Bruk A som referansepunkt og finn uttrykk for kreftene F_A og F_B som virker på stupebrettet i festet til støttene i hhv A og B. Sett til slutt uttrykket for F_A inn i dreiemomentet mhp B og vis at dette (også!) er null.

Oppgave 2: Ball på vegg

a) En ball med masse M og radius R henger mot en vertikal vegg. Ei snor med lengde L er festet til veggen og ballen som vist i figuren til venstre. Anta i første omgang at det ikke er friksjon mellom veggen og ballen. Forklar hvorfor forlengelsen av snora da må passere gjennom ballens sentrum (B). Vis at snordraget S og normalkraften N fra veggen blir

$$S = Mg \frac{L + R}{\sqrt{L(L + 2R)}}$$

$$N = Mg \frac{R}{\sqrt{L(L + 2R)}}$$

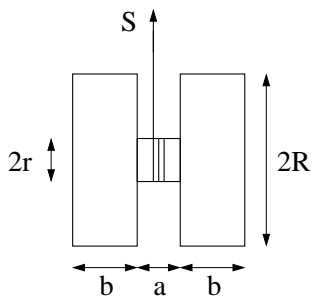
Vurder om uttrykkene for S og N er rimelige dersom snora er veldig lang ($L \gg R$) eller veldig kort ($L \ll R$).

b) Hvor stor må den statiske friksjonskoeffisienten μ være for at ballen skal kunne henge med snorfestet på toppen, som vist i figuren til høyre?

_____

Tips for oppgave 1 og 2: Mekanisk likevekt, mhp translasjon og rotasjon.

Oppgave 3: Jojo

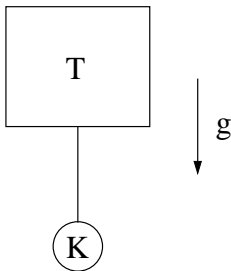

Figuren viser en jojo som er satt sammen av tre kompakte skiver, to med radius R og tykkelse b og en ("akslingen") med radius $r \leq R$ og tykkelse a . Jojoen har uniform massetetthet og total masse M .

a) Vis at jojoens treghetsmoment om symmetriaksen er $I_0 = c \cdot MR^2/2$, med $c = (2\alpha + \beta^4)/(2\alpha + \beta^2)$. Her er $\alpha = b/a$ "tykkelsesforholdet" og $\beta = r/R$ "radiusforholdet". Er uttrykket for c rimelig i de tre spesialtilfellene $\beta = 1$, $a = 0$ og $b = 0$? (Oppgitt: Treghetsmoment om symmetriaksen for skive med masse m og radius ρ er $m\rho^2/2$.)

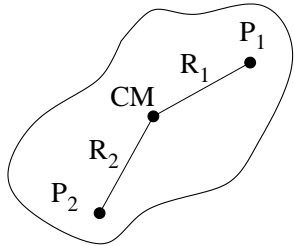
b) Ei tynn snor er viklet rundt akslingen som vist i figuren. Jojoen slippes fra en høyde h med null startshastighet og faller mens snora vikles av. Hvor lang tid tar det for jojoen å nå gulvet dersom $h = 1$ m, $R = 32$ mm, og $r = a = b = 4$ mm?

Oppgave 4: Flervalgsoppgaver

a) Ei lita metallkule K og en stor trekloss T er forbundet med ei tynn snor. Hvis systemet slippes i vakuum, blir snordraget

- A) null.
- B) lik vekt differansen $G_T - G_K$.
- C) lik vektsummen $G_T + G_K$.
- D) lik vekten av K.

b) For legemet i figuren er $R_1 = R_2$, og CM angir tyngdepunktet. Treghetsmomentene om parallelle akser gjennom CM, P_1 og P_2 er hhv I_0 , I_1 og I_2 . Da er

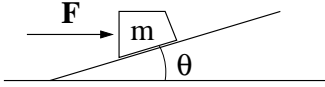
- A) $I_0 = I_1 = I_2$.
- B) $I_0 > I_1 = I_2$.
- C) $I_0 < I_1 = I_2$.
- D) $I_0 < I_1 < I_2$.

c) Du kjører en liten personbil rett østover fra Trondheim og holder omtrent fartsgrensen på 90 km/h. Hva er da bilens dreieimpuls relativt Oslo sentrum, sånn omtrent, angitt i SI-enheter?

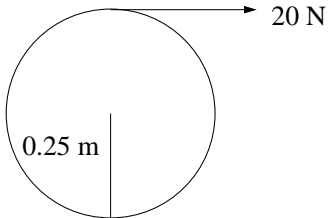
- A) Eksakt null.
- B) 10^5 .
- C) 10^{10} .
- D) 10^{20} .

d) En horisontal kraft F blir brukt for å skyve en gjenstand med masse m oppover et skråplan. Vinkelen mellom skråplanet og horisontalplanet er θ . Normalkraften som virker fra skråplanet på massen m er da

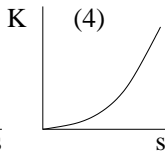
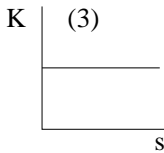
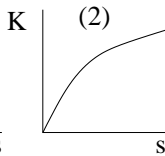
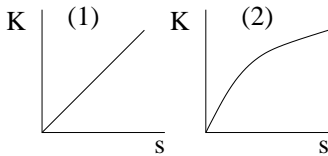

- A) $mg \cos \theta + F \cos \theta$.
- B) $mg \cos \theta$.
- C) $mg \cos \theta - F \cos \theta$.
- D) $mg \cos \theta + F \sin \theta$.

e) Ei tynn, masseløs snor er trukket rundt en slipestein med radius 0.25 m. Steinen kan rotere friksjonsfritt om symmetriaksen. En konstant kraft på 20 N i snora får steinen til å øke vinkelhastigheten fra null til 60 rad/s på 12 sekunder. Da er slipesteinens treghetsmomentet, i enheten kg m^2 ,

- A) 1.00.
- B) 3.00.
- C) 5.00.
- D) 7.00.

f) En gjenstand i ro slippes fra stor høyde og faller gjennom lufta. Luftmotstanden gjør seg gjeldende, og da er forløpet som best representerer gjenstandens kinetiske energi, K , som funksjon av hvor langt den har falt, s , gitt ved kurve nr

- A) 1.
- B) 2.
- C) 3.
- D) 4.

På hver av oppgavene a) - f) er det ett svaralternativ som er riktig og tre som er feil.

_____

Ingen bruk av MATLAB på denne øvingen? Fortvil ikke, vi kommer sterkere tilbake på øving 10, som er obligatorisk for alle.

_____

Noen svar: 1 : $F_B = (2M + m)gL/2d$;   2b : $\mu = 1$;   3 : $t \simeq 2.6$ s.